

Vestjysk AKTUELT - Tirsdag 16. maj 1967

Avisartikel renskrevet for tydelighed og brug af søg-ord-funktion

Askov-rokken spinder

Beskæftigelsen af ældre kombineres med et arbejde for at bevare gammel dansk brugs kunst

Det er svært at forestille sig, hvordan det er at blive gammel og ikke mere have en beskæftigelse. — Men overlæge Gudmund Magnussen på statshospitalet i Glostrup har gang på gang i sine foredrag sagt, at de gamle dør simpelt hen af mangel på aktivitet.

I de kommuner, hvor man har en organiseret beskæftigelse af de ældre, har man opdaget, at kontoen for medicinindkøb til folkepensionisterne er dalet. Man kan ikke sige, at det er beskæftigelses-terapiens skyld, men man er faktisk overbevist om det, fordi man ikke kan finde andre årsager.

Alt dette vidste væversken, fabrikant Paula Trock på Spindegården i Askov ikke så konkret, da hun for en lille halv snes år siden fostrede den tanke, at man burde sætte sognenes ældre i gang med at karte, spinde og væve. Hun var interesseret i at bevare den gamle danske brugs-kunst og mente, at ældre mennesker var det bedste bindeled, fordi adskillige af dem i deres unge dage havde beskæftiget sig med de gamle håndværk. — Men senere opdagede fru Trock, at man samtidig havde mulighed for at bringe glæde til ensomme, ældre mennesker.

Det er svært at forestille sig, hvordan det er at blive gammel og ikke mere have en beskæftigelse. — Men overlæge Gudmund Magnussen på statshospitalet i Glostrup har gang på gang i sine foredrag sagt, at de gamle dør simpelthen af mangel på aktivitet.

I de kommuner, hvor man har en organiseret beskæftigelse af de ældre, har man opdaget, at kontoen for medicinindkøb til folkepensionisterne er dalet. Man kan ikke sige, at det er beskæftigelses-terapiens skyld, men man er faktisk overbevist om det, fordi man ikke kan finde andre årsager.

Alt dette vidste væversken, fabrikant Paula Trock på Spindegården i Askov ikke så konkret, da hun for en lille halv snes år siden fostrede den tanke, at man burde sætte sognenes ældre i gang med at karte, spinde og væve. Hun var interesseret i at bevare den gamle danske brugs-kunst og mente, at ældre mennesker var det bedste bindeled, fordi adskillige af dem i deres unge dage havde beskæftiget sig med de gamle håndværk. — Men senere opdagede fru Trock, at man samtidig havde mulighed for at bringe glæde til ensomme, ældre mennesker.

Først sidste år lykkedes det Paula Trock at få dette arbejde i gang. Efter sognerådsvalget i fjor fik hun interesseret den nye sognerådsformand i Malt kommune — hvor Askov ligger — i projektet. Sognerådsformanden, højskolelærer Niels Højlund, dannede sammen med Paula Trock og to repræsentanter for amtsrådet i Ribe en spindekomité, hvis første opgave var at kontrollere anvendelsen af kr. 25.000, som Tuborg-Fonden stillede til rådighed for et forsøg med spindearbejde for ældre.

Væversken Bodil Ravn fra Spindegården blev antaget til at lede undervisningen, der blev indkøbt norske spinderokke og islandske karter, og man sikrede sig de fornødne uld-leverancer fra en jysk landmand. Paula Trock har foranlediget, at en fåreavler i Vorbasse har importeret Ryggjafår fra Norge, da denne fåreart giver den bedste uld til forarbejdning med spinderok.

De 25.000 kr. skal dække omkostningerne ved et halvt års forsøg. Man gik i gang i oktober, og deltagerne begyndte at melde sig, så snart planerne var ved at tage form.

Om arbejdet fortæller væversken Bodil Ravn til »Samvirke«:

Vi sidder så tæt sammen i vort kælderlokale, at det er hyggeligt, siger Bodil Ravn. Blev vi flere, ville det være umuligt at komme til for hinanden. Men også det har været godt for noget. Sognerådet har indset, at der skal være plads til et særligt beskæftigelses-lokale, når alderdomshjemmet udvides, og jeg har hørt, at vort forsøg har været medvirkende til, at også andre kommuner vil indrette sådanne lokaler ved forestående udvidelser af alderdomshjemmene.

Først sidste år lykkedes det Paula Trock at få dette arbejde i gang. Efter sognerådsvalget i fjor fik hun interesseret den nye sognerådsformand i Malt kommune - hvor Askov ligger - i projektet. Sognerådsformanden, højskolelærer Niels Højlund, dannede sammen med Paula Trock og to repræsentanter for amtsrådet i Ribe en spindekomité, hvis første opgave var at kontrollere anvendelsen af kr. 25.000, som Tuborg Fonden stillede til rådighed for et forsøg med spindearbejde for ældre.

Væversken Bodil Ravn fra Spindegården blev antaget til at lede undervisningen, der blev indkøbt norske spinderokke og islandske karter, og man sikrede sig de fornødne uld-leverancer fra en jysk landmand. Paula Trock har foranlediget, at en fåreavler i Vorbasse har importeret Ryggjafår fra Norge, da denne fåreart giver den bedste uld til forarbejdning med spinderok.

De 25.000 kr. skal dække omkostningerne ved et halvt års forsøg. Man gik i gang i oktober, og deltagerne begyndte at melde sig, så snart planerne var ved at tage form.

Om arbejdet fortæller væversken Bodil Ravn til "Samvirke":

Vi sidder så tæt sammen i vort kælderlokale, at det er hyggeligt, siger Bodil Ravn. Blev vi flere, ville det være umuligt at komme til for hinanden. Men også det har været godt for noget. Sognerådet har indset, at der skal være plads til et særligt beskæftigelses-lokale, når alderdomshjemmet udvides, og jeg har hørt, at vort forsøg har været medvirkende til, at også andre kommuner vil indrette sådanne lokaler ved forestående udvidelser af alderdomshjemmene.

Måske vil det blive et større problem at skaffe lærere end lokaler, fortsætter Bodil Ravn. Der er ingen steder her i landet, hvor man for alvor kan lære at spinde. Eleverne på Kunsthåndværkerskolen i København får ganske vist lejlighed til at prøve at arbejde ved en spinderok, men de undervises ikke direkte i det. De får bare lov at snuse til den side af håndværket. Da jeg fik den ide, at jeg ville lære det rigtigt, tog jeg et kursus på Kvindelig Industriskole i Norge, hvor man kan lære spindekunsten til bunds. Bagefter har jeg i øvrigt selv måttet virke som instruktør. Den ene af de damer, jeg underviste, var sendt hertil af sit sogneråd, fordi hendes hjemkommune på Lolland forbereder et beskæftigelsesarbejde på linie med det, vi forsøger her.

Bodil Ravn følger under samtalen alle sine elever med øjnene. Vel er de voksne — de er alle passeret 70 og nogle 80 — men undervisning af ældre kræver følsomhed og forståelse. Blot en enkelt skuffelse over egen utilstrækkelighed kan være nok til, at en begynder opgiver og lader være at forsøge igen.

— Vil De ikke prøve at spinde i dag, fru Marstrand? spørger lederen en af sine elever.

Måske vil det blive et større problem at skaffe lærere end lokaler, fortsætter Bodil Ravn. Der er ingen steder i landet, hvor man for alvor kan lære at spinde. Eleverne på Kunsthåndværkerskolen i København får ganske vist lejlighed til at prøve at arbejde ved en spinderok, men de undervises ikke direkte i det. De får bare lov til at snuse til den side af håndværket. Da jeg fik den idé, at jeg ville lære det rigtigt, tog jeg et kursus på Kvindelig Industriskole i Norge, hvor man kan lære spindekunsten til bunds. Bagefter har jeg i øvrigt selv måttet virke som instruktør. Den ene af de damer, jeg underviste, var sendt hertil af sit sogneråd, fordi hendes hjemkommune på Lolland forbereder et beskæftigelsesarbejde på linie med det, vi forsøger her.

Bodil Ravn følger under samtalen alle sine elever med øjnene. Vel er de voksne - de er alle passeret 70 og nogle 80 - men undervisning af ældre kræver følsomhed og forståelse. Blot en enkelt skuffelse over egen utilstrækkelighed kan være nok til, at en begynder opgiver og lader være at forsøge igen.

- Vil De ikke prøve at spinde i dag, fru Marstrand? spørger lederen en af sine elever.

— Åh, jeg ved ikke . . . Men hvis De synes jeg skal, Bodil, så kan jeg jo godt det, lyder svaret. Jeg kan såmænd nok ikke lære det, føjer fru Marstrand til nærmest henvendt til sig selv. Hun sætter sig til rette, trækker spinderokken hen til sig, hæfter arbejdsvant en trådende til tenen, modtager det fint kartede »uldtøj« fra sin sidemand, sætter hjulet igang. Hun er helt tavs. Hjulet løber den forkerte vej. Hun siger stadig intet. Sidemanden heller ikke, hun skotter bare, hurtigt og forsigtigt. Hjulet kommer igang igen, snurrer som det skal, tenen trækker tråden, og Ane Sofie Marstrand retter sig glad op og udbryder: Jamen kære, jeg kan jo spinde.

Fru Marstrand, som er enke efter en valgmenighedspræst på Sjælland, er en virksom dame, der bor i Askov. Alligevel har hun følt sig tiltrukket af håndarbejdet i kælderen under »Birkely«, og det hænger måske sammen med, at hun har vævet meget i sin tid. Hun har rundet de 81. Der er adskillige jævnaldrende på holdet. 78-årige Anders Poulsen og 81-årige Margrethe Nissen er blandt de første hver onsdag eftermiddag, hvor man mødes for at være sammen og lære, og Anders Poulsen er den sidste, der forlader det lille rum efter at have fejlet rent. Maren Jensen går hver gang tre kilometer til mødestedet og tre kilometer tilbage til hjemmet på sine fødder, og Margrethe Hansen må gå to gange en kilometer efter at have kørt et langt stykke med rutebil.

- Åh, jeg ved ikke ... Men hvis De synes jeg skal, Bodil, så kan jeg jo godt det, lyder svaret. Jeg kan såmænd nok ikke lære det, føjer fru Marstrand til nærmest henvendt til sig selv. Hun sætter sig til rette, trækker spinderokken hen til sig, hæfter arbejdsvant en trådende til tenen, modtager det fint kartede "uldtøj" fra sin sidemand, sætter hjulet i gang. Hun er helt tavs. Hjulet løber den forkerte vej. Hun siger stadig intet. Sidemanden heller ikke, hun skotter bare, hurtigt og forsigtigt. Hjulet kommer igang igen, snurrer som det skal, tenen trækker tråden, og Ane Sofie Marstrand retter sig glad op og udbryder: Jamen kære, jeg kan jo spinde.

Fru Marstrand, som er enke efter en valgmenighedspræst på Sjælland, er en virksom dame, der bor i Askov. Alligevel har hun følt sig tiltrukket af håndarbejdet i kælderen under "Birkely", og det hænger måske sammen med, at hun har vævet meget i sin tid. Hun har rundet de 81. Der er adskillige jævnaldrende på holdet. 78-årige Anders Poulsen og 81-årige Margrethe Nissen er blandt de første hver onsdag eftermiddag, hvor man mødes for at være sammen og lære, og Anders Poulsen er den sidste, der forlader det lille rum efter at have fejlet rent. Maren Jensen går hver gang tre kilometer til mødestedet og tre kilometer tilbage til hjemmet på sine fødder, og Margrethe Hansen må gå to gange en kilometer efter at have kørt et langt stykke med rutebil.

Den samme mulighed har andre kommuner naturligvis, og det er allerede klart, at forsøget i Askov har skabt interesse mange steder. Paula Trock og Bodil Ravn modtager daglig henvendelser udefra om det arbejde, de har startet, så måske vil deres erfaringer komme mange ældre medborgere til gode.

Det er ganske tydeligt, at der er et stort behov for et beskæftigelsesarbejde som dette, og at det har været til meget glæde og opmuntring for deltagerne.

Nu er de lidt ængstelige for, at arbejdet skal standse, når forsøget er slut en gang i foråret. Så er der ikke flere Tuborg-kroner tilbage. Men til gengæld kan kommunen, med støtte af statsmidler, skabe økonomisk grundlag for en fortsættelse.

Den samme mulighed har andre kommuner naturligvis, og det er allerede klart, at forsøget i Askov har skabt interesse mange steder. Paula Trock og Bodil Ravn modtager daglig henvendelser udefra om det arbejde, de har startet, så måske vil deres erfaringer komme mange ældre medborgere til gode.

Det er ganske tydeligt, at der er et stort behov for et beskæftigelsesarbejde som dette, og at det har været til megen glæde og opmuntring for deltagerne.

Nu er de lidt ængstelige for, at arbejdet skal standse, når forsøget er slut en gang i foråret. Så er der ikke flere Tuborg-kroner tilbage. Men til gengæld kan kommunen, med støtte af statsmidler, skabe økonomisk grundlag for en fortsættelse.